

Izhaja razen ponedeljka
in dneva po prazniku
vsek dan opoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciškanova ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obli. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x
55 mm po K 1'20. Uradni
razglaš, poslano ter no-
lice isti prostor K 1'60.
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 180, za pol
leta K 90, za četrt leta
K 45, za mesec K 15.
Za Nemčijo celo leto K 210,
za ostalo tujino in Ameriko
K 240.

Reklamacije za list
so poštnine proste.

Upravištvo je v Ljubljani,
Franciškanova ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

O nemški revoluciji.

Po »Arbeiter Zeitung« posne-
manje:

Kakor vsak zgodovinski razvoj,
se tudi nemška revolucija ne razvija
v ravni črti. Vsakemu sunku sledi
primerno močan protisunek. Takoj
po izalovljenju militarističnega puča
so bili tudi najbolj desničarski so-
cialisti za to, da se militarizmu po-
stejno pristržejo peroti. Toda nastale so
ovire. Niso bile samo meščanske ko-
aličiske stranke, ki so se izvedbi te
namere skupno postavile v bran iz
bojazni za varnost blagajen kapitali-
stov, veselo do tega so desničarjem
skalila tudi marsikatera dejanja le-
vičarskih elementov. Na rdečo ar-
mado v ruhrskem ozemlju so ka-
nalo vplivati komunisti in psevdoko-
munistični pustolovci, ki so se po-
stavili na tako naivno vojaško in po-
litično stališče, da so se čutili desni-
čarski socialistični ministri iz boja-
zni pred politično in gospodarsko
anarhijo prisiljeni, dirigirati državno
branbo pod poveljstvom izrazitih
kontrarevolucionarnih ljudi proti ob-
oroženemu proletariatu: nekaj slič-
nega je bilo tudi na Saškem in v
Vogtlandu in v Chemnitzu so nanra-
vili desničarji, neodvisni in komu-
nisti brez prelita krvi red v skupnem
sporazumljenju. V Plauen in Fal-
kensteinu pa je tačas nastopil pod
firmo komunističnega pustolovec in blvi-
kinooperater Holz, mož sila patolo-
ške narave, ki pa je vsled svoje
osvojevalne govorniške zmoglosti
žel v tekstilnem krogiu, kjer je po-
litično zaostalo prebivalstvo prav-
kar mnogo trpelo vsled velike brez-
poselnosti, takoj mnogo uspeha.
Holz je s pomočjo kopice oborožene
prilivencev takoj proglasil »sovjet-
sko diktaturo« in le od saških fabri-
kantov izsiljeval kontribucije toliko
časa, da je saška vlada poslala proti
njemu državno branbo. Na ta način
so torej komunisti sami pripomogli k
temu, da ni bilo mogoče še misliti na
trebljenje militarizma.

Vsega tega, kar so storili ti ko-
munistični in psevdokomunistični pre-
vratniki, pač ne bi bilo treba. To je
bilo samo cirkla bodočemu razvoju
revolucije, ki pa nikakor ni odvisna
od politike razpoložnosti zaostalega
proletariata. Dolžnost je vsekakor
poštenih socialistov, da se štiti ma-
so pred zapeljivimi in širokovestni-
mi pustolovci, da skupno delujejo na
to, da se delo za proletarijat skupno
usmeri v eno jasno smer, t. i. da pri-
de do odločnega, smotrenega skup-
nega vodstva.

Nemški proletarijat stoji pravkar
pred volitvami. Treba mu je le str-
niti vse svoje sile v volilnem boju in
absolutna večina bo socialistična.
In kakšne posledice je med tem po-
vzročil proletarski bratski boj? Po-
slabšal je položaj v volitvenem ozi-
ru, dočim ga je ponesrečen Kapp-
Lütwitzov monarhistični puč bil
pravkar izboljšal. Če bo nemško de-
lavstvo spoznalo važen trenutek, bo
zmaga pri volitvah silaina. Kar se ni

posrečilo leta 1919., lahko doseželo
sedaj: večino v parlamentu in s tem
legitimno pravico do socialistične
vlade. S tem bi bile odpravljene tu-
di vse ovire, ki jih stavila delavstvu
nasproti današnja koalicijska vlada,
ki onemogočuje vsako socializacijo
in konsekvenco politiko. Bolj kot
kdaik poprej je v tem trenutku za
nemški proletarijat potrebno, da na-
stopi za vzpostavitev svoje lastne
skupne vlade potom volitev in pro-
grama: Z demokratičnimi sredstvi
uresničiti socializem. V združenju
vseh proletarskih moči v to smer je
ena nalgavnejših nalog, ki jih imajo
sedaj pred seboj nemške socialistič-
ne stranke. In obžalovati je le in ob-
sojati cepljenje proletarskih moči,
kakršno so v Nemčiji razni neuvje-
devneži in pustolovci povzročili že
ponovno, kar le je nepotrebno trate-
nje moči proletarijata.

In kaj pravzaprav naj bi bilo ti-
sto, kar bi nasprotovalo skupnemu
proletarskemu nastopu za doseg so-
cialistične vlade, ko vendar celo ko-
munistična centrala v Nemčiji v so-
glasju s Karlom Radekom, svojim
boljševiškim nasvetovalcem, pro-
glašala uporabo parlamentarizma za
potrebno? In ker komunistična cen-
trala in Radek smatrat tačas so-
vjetsko diktaturo za nemogočo, nastane
vprašanje, zakaj tudi ona nečeta
nastopiti z volilnimi listki. Seveda
smernice moskovske komunistične
internacionalne slikajo dobre so-
vjetske sistema prav privlačno:
Sovijska oblast preda ljudstvu naj-
lepše palače, hiše, tiskarne, za njegov
tisk itd., ali kaj hasne to, če se pa
tisti čas ne da realizirati! In Radek
vendar priznava sam v svojem spi-
su: »Razvoj svetovne revolucije«:
»Svetovna revolucija proletariata je
dolgozven proces. Misel na sovjet-
bo igrala veliko vlogo, čeprav ta vloga
ne bo nobena navadna ponovitvena
vloga, ki so jo imeli ruski delavski
in vojaški sveti v periodih pred zma-
gom proletariata. Dejstvo, da zapad-
noevropski komunisti razliko v pred-
pogojih ne vidijo, jim otežuje zavest-
no delo pri vzpostavljanju sovjetov:
nerazumevanje o ulozi vprašanja
sovjetov je vzrok zmešnjavi pri raz-
umevanju funkcije strokovnih orga-
nizacij, njihovega razmerja do so-
vjotov.« Torej Radek sam svari pred
zgoll posnemanjem ruskih vzorcev in
dolžnost komunistov bi bila, da pa-
lamentarično akcijo v Nemčiji pod-
pro z vsemi silami. Tembol bi mora-
li to storiti neodvisni nemški socia-
listi, ki so sami postavili kot zahtevo
strokovne zveze vzpostaviti delavske
vlade. In sedaj bo prilika, da se to
izvede.

Jasno je, da bodo bol proletari-
lata za svoje pravice tem težji in
uspehi tem oddaljenejši, čim bolj bi
se proletarijat razdruževal. Zato ve-
liat tudi našemu proletariatu namet-
na beseda: **Združitev v socijalni de-
mokrati!**

troliralo s svojimi prijatelji korpora-
cijo, pa ji rečejo: »Ne izplačaj nam
naših deležev sedaj, ker bi morali
oddati velik del teh dohodkov vladi.
Drži denar, in kadar ga bomo hoteli,
bomo zanj vprašali.« Nato pa izmisli-
to trik. In posledica tega trika je, da
korporacija, namesto da bi iz-
plačala denar, za dividende delnice.
Če si imel v korporaciji eno delnico,
dobiš sedaj eno ali dve povrh, potem
pa pravi korporacija vladi: »Ti nas
ne moreš obdavčiti, kajti to niso do-
hodki, ampak le vloga kapitala ali
delnice. Koliko so delnice vredne, pa
ni mogoče vedeti.« In tako le na-
višje sodišče odločilo, da je ugovor
korporacije vzdržljiv.

In kaj so posledice?
Ogromni profiti, nagrabljeni v
najboljši sezoni profitarstva, kakor je
bila na primer v času vojne, se raz-
dele v obliki delnic: bogati posamez-
niki, ki dobe delnice, ne plačajo za
resnično bogastvo nobenega dohod-
ninskega davka. Ker pa mora vlada
dobiti davke za vzdrževanje svojih
oddelkov, kakor mornarico, voja-
štvo itd., padejo davki na druge lju-
di — največ na tiste, ki v vojnem ča-
su niso imeli takih ogromnih dohod-
kov kakor razne korporacije. Da pa
de velik del teh davkov indirektno
na delavski razred, ker mora plače-
vati visoke cene za živila in druge
potrebščine, se razume po sebi.

Kdor ima danes milijone, si prav
lahko pomaga, da jih pridobi še več
in povrh tega se tudi lahko izogne
davkom, ki jih moralo sicer plačevati
tisti, ki imajo mnogo manj. Tako je
uredba današnjega kapitalističnega
sistema.

Za samoodločbo Primorja.

Spomenica tržaškega društva »Edi-
nost« vrhovnemu svetu.

LDU Trst, 1. maja. Zastopniki
političnega društva »Edinost«, gg.
dr. Wilfan, dr. Podgornik in dr.
Stanger so 26. aprila t. l. v San Re-
mu izročili spomenico vrhovnemu
svetu mirovne konference in drugo
spomenico ministrskemu predsedni-
ku Nitti.

Prva spomenica, izročena vrhov-
nemu svetu, sestavljena v franco-
skem jeziku, se glasi v slovenskem
prevodu:

»Jugoslovani na ozemlju med
Dravo in Kvarnerom, katerega je za-
sedla Italija, so sledili s strahom de-
lovanju mirovne konference in so
pretehtali iznova potom svoje po-
litične organizacije svoj položaj z ozi-
rom na to, da se sestaj vrhovni
svet v San Remu. Njih zaupanje v
načela pravičnosti in pravice, ki jih
je proglasila ententa in ki so privedla
do zmage, je neomajna. Zaupajo tu-
di v bratsko pomoč zastopnikov kra-
jestva SHS, s katerimi jih vežejo in
bodo vezale v vseh slučajih neraz-
družne idealne vezi. Vendar jim ne
dopušča splošni položaj, da bi čakali
kot gledalci na odločitev o svoji usodi.
Nasprotno, zdi se jim nujno po-
trebno, da sami posežejo v raz-
pravo. Ta nujnost se jim zdi tem
bolj zapovedujoča, ker je predložila
italijanska deputacija z istega ozem-
lja vrhovnemu svetu neko baje ple-
biscitarno izjavo vsega interesirane-
ga prebivalstva, v kateri zahteva
striktno izvršitev londonskega pakta
glede meje med Italijo in Jugosla-
vijo in poleg tega še priklopitev Re-
ke k Italiji. Nasproti tej izjavi po-
stavljajo Jugoslovani, ki tvorijo ve-
čino omenjenega prebivalstva, po-
tom formalnega sklepa svoje politi-
čne organizacije, ki naj ga predloži
v vednost vrhovnega sveta gg. Wil-
fan (Trst), Podgornik (Gorica) in
Stanger (Istra), najabsolutnejši in
najodločnejši dementi.

Geri navedena italijanska izjava,
ki si nadeva ime plebiscitarno, je bi-
la sklenjena na sestanku združen-
j nekaterih političnih strank, ki tvor-
ijo samo manjšino celo med Italijani

dežele. Kar se tiče trditve, da se
strinja s tem gotovo število občin,
je treba predvsem pripomniti, da ne
tvorijo te občine niti petine vseh ob-
čin in da jih ne zastopajo svobodno
izmed ljudstva izvoljeni župani, am-
pak komisariji, ki jih je imenovala
italijanska oblast. Če bi se bilo vr-
šilo resnično ljudsko glasovanje, bi
bil uspeh čisto različen. Obžalovati
se mora v interesu definitivne pri-
jateljske ureditve spora, da se zate-
kajo italijanski politiki spornega
ozemlja vedno in vedno k podobnim
mistifikacijam, ko bi bilo vendar v
korist vseh, če bi razpolagali odgo-
vorni državniki glede položaja deže-
le in glede želj prizadetih narodov
samo z informacijami, ki odgovar-
jajo resnici. Imenovana mistifikacija
je tim bolestnejša za Jugoslovane za-
sedenega ozemlja, ker gre po njih
najbolj živo upanje in vse aspiracije
ravno za tem, da bi jim bilo dovo-
ljeno, da bi odločali z resničnim ple-
biscitom o svoji usodi.

Ako bi bili Jugoslovani sporne-
ga ozemlja prisiljeni, da se odrečejo
uresničenju svojih želja, da bi se
združili s svojimi krvnimi brati v
kraljestvu SHS, bi želeli, da bi se
sprejela v skupnem interesu rešitev,
ki bi jo — ako bi bila izbira svobod-
na — gotovo odobravala velika ve-
čina Italijanov na tem ozemlju.

Predlagana rešitev bi vsebovala
tvorbo vmesne države, ki bi bila po-
polnoma neodvisna in nevtralizirana
in bi obsegala sporno ozemlje, ki le-
ži med Dravo in Kvarnerom in med
skrajnejšimi vzhodnimi oziroma za-
padnimi mejami zahtev obeh strank.
Ta država bi bratski družila nalik
novi Švici dele, ki bi bili odtrgani od
obeh narodov. Vsa vprašanja, ki se
tičejo varstva etniških manjšin in se
na videz tako težko rešijo, bi bila re-
šena naravnim putem — vedno po
vzgladu Švice — potem ustroja po-
polne enakosti, kar je nasprotno v
narodnostnih državah, kakor sta Ita-
lija in Jugoslavija, nemogoče. In mo-
goče bi taka država, ki bi imela do-
volj virov za svoj gospodarski ob-
stoj, rešila pravično tudi težka vpra-
šanja pristanišč in železnic v teh
ozemljih potem enotnega in pravič-
nega ustroja.

Povdariti pa je vendar treba, da
vmesna država, ki ne bi obsegala
vsega imenovanega ozemlja, ne bi
služila svojemu stavljenemu namenu
in ne bi bila sploh zmožna življenja.
S tvorbo take države bi se raztelesili
zapadni del Jugoslovancev pod tri su-
verenitete, kar bi občutno škodovalo
razvoju in napredku in celo ogrožalo
obstoj. — Podpisani: dr. Wilfan, dr.
Podgornik, dr. Stanger.

POLITIČEN POLOŽAJ.

LDU, Belgrad, 1. »Depeša« piše
pod naslovom »Politični položaj«: S
prihodom mirovnega delegata in mi-
nistra za zunanja dela dr. Trumbića
se notranji položaj države nikakor
ni izpremenil, ker je minister prišel
v Belgrad zaradi vprašanj zunanje
politike, ki se morajo rešiti. Zunanji
položaj se te dni razbistri. Rešitev
notranje krize je še vedno v rokah
krona, ki čaka na prihod našega po-
slanika v Parizu dr. Vesniča. Posla-
nik dospe nocoj. Pojavljalo se glasov-
vi, ki dvomijo o njegovem uspehu,
ker se v parlamentarnih krogih vzdr-
žujejo vesti, da je Narodni klub ab-
solutno proti njemu. Skupina Ribiče-
va se še odloči, ali ostane v vladi.

PRVI MAJ V BELGRADU.

LDU, Belgrad, 1. Za današnji dan
je bila sicer proglašena splošna stav-
ka, toda zunenje lice Belgrada se s
tem ni izpremenilo. Zaprte so bile
edinele nekatere boljše kavarne, do-
čim so bile odprte srednje in manjše
ter restavracije. Trgovine so bile vse
odprte.

JE S TEM ZADOŠČENO?

LDU, Belgrad, 1. Predsednik
francoske republike Deschanel je me-
stu Sabcu podelil vojno kolajno za

radi sočustvovanja z mestom, ki je
za vojne toliko pretrpelo. Iz enakega
vzroka je to kolajno dobilo že več
francoskih mest.

IZ CARIBRODA.

LDU, Belgrad, 1. Iz Pirota jav-
ljajo: Uprava poljedelske zadruge v
Caribrodu je kmetom prepovedala
prodajo živega z motivacijo, naj ča-
kajo, da se cene povzvišajo. Na ta na-
čin hoče razdvojiti kmete in meščane.
V Caribrodu si meščani na skriv-
nem nabavljajo živila. Iz Pirota se
živila morejo uvažati v Caribrod,
ker se za to dobiva dovoljenje v So-
fiji. Carina za ta uvažana živila pa
znašajo za en kilogram žita 7½ levov,
za en kilogram žita 7½ levov, za
100 kilogramov moka 70 in za 100
kilogramov fižola 43 levov.

Novice.

— Vojaška policija v Zagrebu.
Vojaške oblasti so ukremile, da se v
Zagrebu ponovno uvede vojaška
policija.

— Prvi maj v Osijeku. Na 1. maj
je v Osijeku počivalo vse delo, tudi
cestna železnica je bila ustavljena.
Točente alkoholnih pišč na mestnem
teritoriju je bilo prepovedano.

— Zvišanje zdravniških pristoj-
bin v Osijeku. Klub zdravnikov v
Osijeku je sklenil, s 1. majem zvišati
pristojbine. In sicer za ordinacijo na
stanovanju zdravnika na 40 kron, za
obisk pri bolniku na 50 kron. Sa-
moobsebi je ujemno, da se te pri-
stojbine ne bodo uporabljale pri dr-
žavnih uradnikih in pri drugih rev-
neljših sloih.

— Tlakovanje belgrajskih ulic.
Belgrajska občina je zaprosila mi-
niststvo za promet, naj ji da na raz-
polago 600 vagonov za prevoz kam-
nitih kock v svrhu tlakovanja bel-
grajskih ulic.

— Vožnja z avtomobili kamijoni.
motornimi in navadnimi kolesi je bi-
la, kakor se nradno poroča, prepo-
vedana za dan 1. in 2. maja na vsem
zasedenem ozemlju.

— Elektrifikacija železnic v Av-
striji. Ogromno pomanjkanje premo-
ga na železnicah in v industriji je pri-
sililo Avstrijo k temu, da se je začela
resno in s široko zasnovanim pro-
gramom baviti z vprašanjem elektrifi-
kacije posameznih prometnih državno-
železniških prog. Elektrificirale se
bodo tudi državne železnice na se-
vernem Koroškem, in sicer prog
Beljak - Spital - Schwarzbach - turska
prog do Solnograda, ker je to naša
bodoča najbližja zveza z Nemčijo in
Švico, ter linijo St. Mihael-Beljak z
odbočkami St. Vid-Celovec-Vetrinje.
V ta namen bodo izkoristili vodne
sile Malnice in prištedili letno 40.000
do 50.000 ton premoga in tisoč pre-
mogovnih voz. Projekt se ima izvr-
šiti v petih letih in bo stal 3 in pol
milijarde kron. Vendar je to edini iz-
hod za zadovoljenje Avstriji, ki je sko-
ro brez premoga. Vsota je še zelo
nizka, ako se pomisli, da je sedaj
stavba železnice v Avstriji 35 krat
dražja, cene živl so se 50 krat po-
dražile in premog pa do 100 krat.

— Največje konsumno društvo v
Evropi. Na Dunaju se je pravkar
združilo vseh pet velikih soc. dem.
delavskih konsumnih društev v novo
zadruzo, ki šteje 400.000 oskrbovan-
cev in je največje konsumno dru-
štvo v Evropi. Zadruga ima že last-
no pekarno, prekaljevalnico, mlekar-
sko pristavo in kavno pralniko; v
kratkem ustanovi nova podjetja in
obrate. Predsednik zadruge je dr-
žavni tajnik Eldersch.

— Posledice st. germanske po-
godbe. »Tagespost« piše, da je moral
neki avstrijski krojač plačati sedaj
dolg, ki ga je imel že iz 1914. leta
pri neki angleški suknjeni tovarni in
je znašal pred vojno 1200 K, po do-
loži mirovne pogodbe po današ-
njem kurzu 43.600 kronami. V toliko
je padel kurz avstrijske krome oziro-
ma se dvignil kurz angleškega funt
sterlinga.

Denarni mogotci in njih triki.

Iz New Yorka prihaja povest, ka-
ko so denarni mogotci na Wall
streetu prišli do milijarde s triki, ki
so se jih poslužili enostavno s svoj-
mi glasili.

Zedinjene države so sprejele za-
kon o dohodninskem davku, ki pa
vsled prizadevanja kapitalistov in
njihovih trikov ne zadene dohodkov,
izvirajočih iz deležev (stocks) v pod-
letjih.

Ko je bil ta zakon izdelan, so ga
kapitalistični listi nalašč tako tolma-
čili, kakor da zadene vse dohodke,
kar je imelo za posledico, da je mno-
go delničarjev prodalo svoje delnice
korporacijam. Kmalo na to je bila
zadeva seveda pojasnjena, toda ka-
pitalistični špekulanti so že dosegli
svoj namen in dobili delnice po zelo

nizkih cenah v svoje roke. Tako so
»zaslužili« denarni mogotci skoraj
eno milijardo dolarjev.

Poročilo pravi, da je Wall street
namenoma zadržal to potasnilo za
45 minut, in sedaj se vrše — kakor
vedno v takih slučajih — preiskave.

Organizirani denarni mogotci ne
potegnejo v tej družbi nikdar krat-
kega konca.

Ker imajo v sedanjih družbi vpo-
gled v svo državno upravo kapita-
listi sami, ki so obenem glavni del te
mašine, le naravno, da so izvedli
vse tako, kakor so pač želeli.

Korporacije izplačujejo svojim
delničarjem profite v obliki dividend.
Delničarji, katerih profiti so tako
ogromni, da morajo od njih vrniti od
vsakega dolarja 50 do 60c vladi, kor-

— Novi bankovci avstro-ogrske banke. Upravni svet avstro-ogrske banke je sklenil, tiskati nove bankovce po 1000 in 10.000 kron z visokimi številkami serije, da se odpravi iz prometa ponarejene serije. Dosedanji 1000-kronski in 10.000-kronski bankovci se bodo zamenjali z novimi.

— Število prebivalcev na severnem Tirolskem v številski okraj Lienz znaša 305.916 v letu 1919. napram 304.713 v letu 1910.

— V izvrševalni odbor ruske komunistične stranke so bile izvoljene na 10. zboru ruske stranke sledeče osebe: Andrejev, Bucharin, Dzedžinski, Zinovjev, Kalinin, Kamenjev, Krestinski, Ljennin, Preobraženskij, Radek, Rakovskij, Rykov, Sergejev, Serebriakov, Smirnov, Stalyn, Tomskij in Trockij.

Dnevne vesti.

Industrija propada.

Ze te dni bodo morali ustaviti obrat pri zadnjem plavžu na Jesenicah, če ne nastopi v dobavi surovin nepričakovana izprememba. In kakor je to na Jesenicah, povsem enako je tudi drugod. Ze dosedaj se je takorekoč zmanjšala konjunktura v obratih, ki so poslovali za silo vsaj kmalu po preobratu, več nego za petdeset odstotkov, tako da obratujejo le za silo. Primanjkujejo jim surovine, premog, trg (ker je zaprt) in tudi produkcijski pomočki, stroji in druge potrebščine.

Opozarjali smo že večkrat na ta nedostatek, svetovali, kaj se naj napravi, toda zgodilo se ni ničesar. Poldrugo leto imamo že to državo, ki jo imenujemo Jugoslavijo, toda o konsolidaciji, o trgovinskih pogodbah, o sistematični ureditvi narodnega gospodarstva je skoro prav tako malo govora kakor prvi dan po preobratu.

Kaj misli merodajna gospoda? Nič! Ali se le igra z usodo ljudstva? Kdo naj odgovori na ta vprašanja? Do besede so prišli do danes v državi kvečjemu le bankirji, ki trenutno izkoriščajo položaj in sfero, v kateri se da kaj zaslužiti. Na sistematično delo, na osnovno oziroma vzdrževanje obstoječe industrije, pa ne misli nihče. To je velika napaka; velika naloga je to obenem, katere politični kričalci niso večši.

Treba volitve, treba delovnih moči ljudskih zastopnikov, če ne skrahira vsa naša industrija. Z dotedanjim meščansko politično hula-rilo ne pridemo nikamor — samo še v večjo bedo.

Zakaj zadržujete plače železničarjem? Na državni in lužni železnici so gospodje potolažili železničarje, da dobe svoje plače nekateri šele okolo 10. maja ali tudi pozneje. Za to pač ni nobenega pravega vzroka. Vrhutega odtegujejo zaslužek za čas stavke, to je do ene tretjine mesečnih prejemkov in več. Izgovarjajo se uprave, da nimajo denarja ter da morajo popraviti v plačilnih imenikih zneske plače. Nam se zdi to popolnoma prazen izgovor, ki ima pravzaprav ta namen, da dá železničarjem čutiti trdo pest. Nikakor pa ta metoda ni prava, ker plače dotečejo zadnjega v mesecu in do teh imajo železničarji pravico, čeprav gospodje pri upravi ta mesec niso bili popolnoma zadovoljni z njimi.

Prvi maj v Ljubljani. Letošnjega prvega maja delavstvo ni slovesno praznovalo, kakor druga leta. Posvetilo je ta dan delu. V vseh obra-

ti se je delalo. Naše zavedno delavstvo je na tistem slavilo praznik prvega maja, sedmino padlih žrtev delavske solidarnosti in namenilo zaslužek tega dne svojem nesrečnim žrtvam. Krasen dan je bil letošnji valnost posebno dopoldne. Cestni prvi maj. Po Ljubljani običajna železničarji so okinčali svoje vozove z zelenjem. Mir se ni kalil, tu di pijanih verižnikov zvečer ri bilo slišati na uliah. Po noči krasna mesečina. Ljubljana pa je kakor izumrla. Vse mirno. Le tupatam temna senca stražnika ob voglu, ki pristopi k zapoznelemu se neznanu in ga opomni, da je policija prepovedala ostajati preko desete ure od doma ter da se morajo hišna vrata zapirati že ob osmih, ko je še jasen dan.

Darovalcem za žrtev naznanjamo, da bomo vse darovalce objavili v »Napreju«. Vsak darovalec naj torej pove ime ali označbo, da najde svoj dar izkazan v listu. Družbe naj objavljajo prispevke pod geslom ali enimi imenom, ki bo znano dotičnim darovalcem.

»Slovenskemu Narodu«: Mrličje okradejo roparji ali tatovi. Če je družba vzgojila take ljudi, naj potem to očita sebi, ne pa delavskim organizacijam. Če se ropar nazivlje socialista ali komunista, je kljub temu ropar. Socializem je prepričanje, je zavest, je morala. To kar pa vi pišete, je demagoška laž, dokler kaj drugega ne dokažete, kar pa ni mogoče. Recite, tat je okradel, ropar je oropal, pa bo prav.

V odgovor laži »Slovenca« z dne 29. aprila. Prejeli smo: Natolcevanje zoner natakarsko stanovsko organizacijo ter povzdigo združnega pomočniškega odbora podajemo javnosti v pojasnilo sledeče: Približno pred 15 leti je združba ustanovila pomočniški odbor; seveda ne z namenom, da bi ščitil interese pomočnikov, temveč radi tega, ker je isti čas tudi ustanovila lastno pomočniško bolniško blagajno, ne v korist članov iste, nego v korist članov zadruge, da so tam lahko sami odločevali v vseh važnih zadevah glede vplačevanja in podpor in da so mogli vzdrževati nastavlence za združbo ter moistrovsko bolniško blagajno. Znano je, da je pomočniška bolniška blagajna nosila nad polovico vseh skupnih izdatkov. »Slovenec« dopisnik obkłada natakarske »komuniste«, mesto da bi raje povedal, da je to zgolj nezadovoljnost, ker morajo garati 12 do 16 ur dnevno za plačo od 250 do 350 K; služkinje pa imajo 60 do 70 K mesečno; izhoda nobenega, hrana nezadostna, stanovanje po večini mizerno! Društvo natakarijev je poskusilo že na vse načine pri vseh prizadetih oblastih dobiti pomoči, pa žal do danes še brez uspeha. Članar poziva končno pridne natakarije, da se zglašajo v zadruzi. Verjamemo da so raznim gospodom ljubše ženske moči za potrebo kot moški; že vedo, zakaj: ker jih lažje na razne načine izkoriščajo. Eno pa pripišemo: naše organizacije ne razbijate, da bi potem z vašim edino od vas vpostavljenim pomočniškim zborom zopet ribarili tako kot ste vajeni. Natakari.

Jezikovno vprašanje na ljubljanski univerzi. V »Slov. Narodu« je priobčil inž. g. S. Ferjančič razpravo o gornji temi. Ena struja, piše, hoče, da obdrže Slovenci jezikovno in kulturno samostojnost, naj goje na večne čase svoj slovenski jezik in vso svojo kulturo, humanistično in realno, v slovenskem jeziku. (Za tako rešitev so, pravi dalje, slovenski konservativci in starejša slovenska inteligenca.) Druga struja — slovenski na-

prednjaki in mlajša slovenska inteligenca — bi rada, da bi se Slovenci, Hrvati in Srbi stopili v en enoten jugoslovanski narod z enim jezikom, ki bi ne bil ne slovenski, ne srbohrvatski, temveč bi se potom evolucije razvil iz obeh jezikov. Ta narod naj bi gojil kulturo in naj bi se čutil kot popolna enota. Tretja struja pa hoče Slovence sploh posrbohrvatiti, da bi se potom uvedbe srbohrvaščine v vse urade spravila slovenščina iz ust meščanskega prebivalstva in potisnila na nivoju v pisavi nerabljenega dialektu. Potom razpravljanja prihaja g. Ferjančič do zaključka, da bi bilo najbolje, se odločiti za drugo ali tretjo rešitev jezikovnega vprašanja. (N! Pri razpravi o prvi struji meni pisec članka, da se s poudarjenjem slovenstva podpira državi opasni separatizem in pa staro slovensko ozkosrčnost.)

Vrhovna komanda v Belgradu ustavi ponoči od 5. na 6. maja svoje delovanje. S 6. majem začne poslovati glavni generalni štab v uradu dosedanje vrhovne komande. — (Uradno.)

Civilne obleke padlih vojakov. Upravičeni dediči v vojni padlih, odnosno pogrešenih in za mrtve proglašanih svojcev-vojakov, se opozarjajo, da se jim je radi civilne obleke navedenih, zglasti do vstetega 8. maja 1920, v mestnem vojaškem uradu. Natančneje je razvidno iz razglasov, ki so nabiti po mestu in pa na mestni deski.

Prometno ravnanje objavljajo, da se bo vsled pomanjkanja premoga ukinitel promet na nastopnih progah: Osijek - Djakovo - Samac, Osijek - Vinkovci, Vinkovci - Zupanja, Vinkovci - Brčka, Našice - Kanala, Kanala - Požega in Pazova - Vukovar.

Obratno ravnanje lužne železnice naznanja: O polnoči od 2. na 3. maj se vzpostavi na vseh progah lužne železnice celotni osebni promet v istem obsegu, kakor je bil pred izbruhom stavke. Razen tega vozijo tudi še vlaki: št. 35a in 36a na progi Ljubljana—Maribor in št. 509a in 502 na progi Zidani most—Zagreb. Nadalje vozita vsak ponedeljek in petek na progi Zidani most—Zagreb brzovlak št. 512, vsak torek in soboto pa brzovlak št. 513; ta dva brzovlaka vozita kurzne vozove Dunaj—Zagreb in Dunaj—Beograd. Izjemoma vozita ekspresna vlaka št. 3 in 4 v torekotno tednu tudi v sredo in četrtek — Čas prihoda in odhoda vlakov je razviden iz stenskega voznega reda. Opozarja se pa, da odhaja vlak št. 39 po voznem redu od 1. maja iz Maribora ob sedemnajstih, torej 30 minut pozneje kakor dosedaj, in prihaja v Ljubljano ob 21.52.

Zdravniške službe v Velikovu, na Ptuiški gori in v Bistrici v Rožu. Razpisane so imenovane službe okrožnih zdravnikov. Interesenti se opozarjajo na razpis v »Uradnem listu«.

Nove zgradbe, Ljubljanska kreditna banka prične že letos z zgradbo svoje velike nove bančne palače na Dunajski cesti in ob vogalu Aleksandrove ceste; vsled tega pa hoče že preje zgraditi na istem stavbišču s fronto na podaljšano Beethovnovo ulico veliko stanovanjsko poslopje za svoje uradništvo.

Mrtvega so našli v njegovem stanovanju na Starem trgu št. 20 upokojenega železničarja Wagnerja. Bilo ga že ni več dni na spregled, kar se je stanovalec v dotični hiši zdelo zelo sumljivo. Odprli so torej nasilno vrata in našli Wagnerja mrtvega.

Tihotapel s tobakom. Sedem tihotapel s tobakom so organi verizniškega urada prišli na Rimski

cesti v nekem hlevu. Zaplenili so jim 3600 zavitkov cigaretnega tobaka.

Kultura.

Cvetko Golar: »Prelepa Vasilica«. Narodna založba je izdala zbirko ruskih pravljic, katere pripoveduje Cvetko Golar slovenski mladini, znan po svojem ljubkem in obče priljubljenem tonu. Ruske pravljice so že same po svoji nedosegljivi pravilnosti in ljubkosti splošno zelo priljubljene. Venec ruskih pravljic smo pred kratkim priobčevali v našem podlistku. Iz katerega so lahko naši bralci spoznali vso ljubkost in nedosegljivost. Pravilice, katere je zbral in prevzel naš pesnik Cvetko Golar, so bile dosedaj v našem jeziku še neobjavljene in so zelo izbrane. Naslovno sliko prelepe Vasilice je naslikal znani akademski slikar Maksim Gašpari. — Knjižico, ki se dobi po vseh knjigarnah, naši mladini prav toplo priporočamo. — Cena li je 12 K.

Šolski list, II. stopnja, štev. 2. Je izšel. Namenjen je za 4. in 5. šolsko leto. Veseli nas, da je urednik g. Andrej Rapčev vrstil več Oton Zupančičevih pesmi in urank; nadalje vsebuje nekaj stvari od Cankarja, Cvetko Golarja, E. Gangelja, E. Rapčeta in drugih. Založila ga je »Učiteljska tiskarna«. Velja K 8 in se ga dobi po vseh knjigarnah.

»Društvo ljubiteljev poliskega naroda« priredi akademijo v torek, dne 4. maja 1920 v mali dvorani »Narodnega doma«. Začetek ob 6. uri zvečer. Poleg kratkih predavanj iz poliske literature (v slovenskem jeziku) in deklamacij (v poliskem jeziku), je na sporedu tudi petje polskih pesmi: poleta gg. operna pevača g. J. Stepniowski in g. H. Zathej. Vstopnine ni. Vsi društveniki in drugi prijatelji poliskega naroda se vliudno vabijo na to akademijo.

Repertoar kraljevskega slovenskega gledališča v Ljubljani. Opera: V ponedeljek, 3. maja zaprto; v torek, 4. maja »Trovatore«, abon. C.; v sredo, 5. maja »Rusalka«, abon. B.; v četrtek, 6. maja »Faust«, abon. D.; v petek, 7. maja »Trovatore«, abon. E.; v soboto, 8. maja »Zongler«, abon. C. Drama: V ponedeljek, 3. maja »Smrti ples«, abon. C.; v torek, 4. maja zaprto; v sredo, 5. maja »Snež«, izv. abon.; v četrtek, 6. maja »Snež«, abon. E.; v petek, 7. maja »Smrti ples«, abon. D.; v soboto, 8. maja »Vsiljenec Saloma«, abon. A.

Popolno poročilo o Vseslovenskem trgovskem shodu izide v kratkem tiskano. Naročila sprejema »Slovensko trgovsko društvo« »Merkur« v Ljubljani. Cena izvodu 12 K, po pošti 20 vin. več.

Poslano.*

Odgovor na poslano v »Napreju« št. 99, z dne 30. aprila 1920.

V pozivu »vsem železničarjem na znanje in vednost«, ki ga je priobčil

g. Julart, se mi zdi čudno, da sem mi tako simpatičen, da mi grozi s sodnijskim zasledovanjem. Obžalujem, da mene prijemlje zaraditega, ker sem samo grajal to, kar se je splošno oovorilo md tovariši in tudi drugod. Naravno je, da od svoje strani te splošne govornice ne morem dokazati.

Svetujem pa, da zasleduješ tiste osebe sodnijsko, ki so krive teh govoric in so te zadeli na tvoji proletarski časti, ne pa osebe, ki so najmanj krive na tem.

V Ljubljani, 30. aprila 1920.

Pavel Dežman, strojevodja drž. žel.

* Za vsebino je uredništvo odgovorno le v smislu tisk. zakona.

Izdajatelj Ivan Mlinar.

Odgovorni urednik: Jak. Vehovec. Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Ne morete spati? Niti delati? Imate nervozne bolečine? Občutek zadovoljstva doprinese Vam Fellerjev pravi Elza-fluid, 6 dvovalnih ali 2 veliki specijalni steklenici 36 K.

Trpite na počasni prebavi? Zaprtju? To zlo se odstrani s pravimi Fellerjevimi Elza - kroglicami. 6 škatlic 18 K. — Zeločede okrepčaloča švedska tinktura 1 steklenica 15 K. — Omot in poštnina posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stupica donja, Elzatrž št. 252. (Hrvatsko). —D— 930

ODSEK LESNE INDUSTRIJE pri Zvezli industrijecev v Ljubljani razpisuje SLUŽBO TAJNIKA, strokovno naobraženega, za takojšnji nastop. Ponudbe naj se vpošljejo Odseku lesne industrije v Ljubljani, 492 Šelenburgova ulica 7-II.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANČISKANSKA ULICA ŠTEV. 6

REGISTROVANA ZADRUŽA Z OBEJENO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA. ZA SHODE IN VESELECE.

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG, BROŠUR ITO.

STEREOTIPIJA, LITOGRAFIJA.

Slamnike

barva v vseh niansah in čisti tovarna JOS. REICH.

Koroška gospodarska družba

v skladišču BALKAN išče za takojšnji nastop

== samostalnega == knjigovodjo

za svojo podružnico v Šincevsi na Koroškem. Interesenti naj se, ali osebno zglašajo, ali pa vpošljejo svoje ponudbe pismeno. 491

Trgovina z železnino

Breznik & Fritsch, Cankarjevo nabrežje št. 1.

Arhitekt in stavbeno podjetje Viljem Treo, Gosposvetska cesta 10.

Gramofoni, godbeni avtomati A. Räsberger, Sodna ulica 5.

Žarnice »Svetla«, Mestni trg št. 25.

Raznoževalne aparate Opalographie in potrebščine k istim dobavi The Rex Co., Šelenburgova ul. 7.

Restavracija »Maribor«, Grajski trg 1.

Manufaktura Dragotin Jančič, Aleksandrova cesta 11.

Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5

v Ljubljani:

Elektrotehnični predmeti »Svetla«, Mestni trg 25.

Fotograf Veličan Bešter, Aleksandrova cesta 5.

Mizarstvo Josip Slejko, Zg. Šiška št. 82.

Kleparstvo in vodovodna inštalacija Alojzij Goršič, Sp. Šiška, Kavčкова a. 224.

Modna trgovina Franjo Mayer, Glavni trg.

Kopac & Nifergal, Glavni trg.

Graver A. Černe, Dvorni trg 1.

Leona veletrgovina Regovc & Comp., Kolodvorska ulica 31.

Oblast. koncep. zavod za pokončevanje mišl in mrcesa Miroslav Zor, Kolodvorska ulica št. 39/II.

Avtomobili, motorji, kolesa, pnevmatika, autogaraža J. Gorec, Gosposvetska a. 14.

Nakup in prodaja posestev H. Havlik nasl. J. Simčič, Gregorčičeva ulica 6.

Specerije Adolf Weigert, Aleksandrova a. 13.

Manufaktura in zaloga oblek Schwab & Bizjak, Dvorni trg 8.

Tehnične potrebščine Odon Koutny, Kolodvorska ulica 37.

Stavb. in pohištveni pleskar in ličar Josip Jug, Rimska cesta št. 16.

Pristna domača vina, najizbornejša kuhinja pri »Zagorjanki«, Židovska ul. št. 1.

Specijalna trgovina s čevlji Grajski trg 1.

Trgovina z mešanin blagom Marija Slemenšek, Mestna ulica 17.

Prodaja in popravila pis. strojev The Rex Co., Šelenburgova ulica 7/1.

Spedičija F. & A. Uher, Šelenburgova ulica 4.

Gostilna »Mali Triglav« Karol Cigler, Spodnja Šiška, pri državnem kolodvoru.

Export čevljev Aleksander Oblat, Sv. Petra c. št. 16.

Čevljarstvo Ham Andrej, Vetrinjska ulica 16.

Beton, železobetoni in vodna zgradbe Inž. dr. Miroslav Kasal, Hilsnerjeva ulica 7.

Stavbeno podjetje Tavčar & Svetina, Gosposvetska cesta 6.

Železnina Zalta & Žilič, Gosposvetska cesta 10.

Zavod za snajenje oken, stanovanj, novih poslopj itd. Alojzij Smole, Nova ulica 5.

Krojaška delavnica Krekov trg št. 10 v hiši Impex.